

Emlékeztető a Kvarter Albizottság 2012. 10. 29-i üléséről

Jelen vannak: Gyalog, László, Selmeczi Ildikó, Jámbor Áron, Varga György, Kovács János, Csillag Gábor, Sebe Krisztina, Novothny Ágnes, Thamóné Bozsó Edit, Püspöki Zoltán, Horváth Erzsébet, Magyarai Árpád

Napirendi pontok:

1. Javaslat a védendő negyedidőszaki feltárásokra
2. Formációtáblázat javaslatának összeállítása
3. A korábban megkezdett " Kvarter-kötet" elkészítésének lehetőségei

1. Javaslattétel védendő negyedidőszaki feltárásokra

A Kvarter Rétegtani Munkacsoportnak is össze kell állítani, hogy mely negyedidőszaki feltárásokat javasolja védetté nyilvánítani, erre most a Vidékfejlesztési Minisztérium Környezet- és Természetvédelmi Helyettes Államtitkársága Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztályának Tájvédelmi, Barlangvédelmi és Ökoturisztikai Osztályán keresztül van az MRB-nek lehetősége. A résztvevők között egyetértés volt abban, hogy a lehetőségekhez mérten regionálisan minél egyenletesebb lefedésben igyekezzünk a védendő objektumokat kiválogatni.

A rétegtani munkacsoport szempontjából kulcskérdés a Paksi Téglagyár sorsa. Jelenlegi, felhagyott és „gazdátlan” állapotában gyorsan romlik és jövője kérdéses. Védeltségi helyzetének utána kell nézni (Magyarai Á.)

További biztosan védelemre javasolt feltárások: Basaharc, Süttő, Cérnavölgy

A Szegedi Tudományegyetemről (Sümegei Pál és csapata részéről) már érkezett javaslat közvetlenül a minisztériumhoz az alábbi feltárások védelemére: Katymár, Madaras, Császártöltés, Csólyospálos és Ötthalom. A minisztérium a védelemre alá való helyezés megkezdése előtt a végleges listáról egyeztet a szakmailag illetékes albizottságokkal.

2. Formációtáblázat javaslatának összeállítása

Jámbor Áron a korábbi ülés után 14 pontos észrevételt készített a meglévő táblázattal kapcsolatban.

Csillag G. felvetette, hogy alkalmazható-e egyáltalán a hagyományos formációtan a negyedidőszaki képződményekre, vagy meg kell maradni a térképezésben jelenleg is használt genetikai alapú leírásnál (Gyalog-Kaiser-féle jelkulcs). Véleményét írásban is megküldte a bizottságnak, amelyben a formációnevek használata elleni érveket fejti ki.

Püspöki Z. azt javasolta, hogy a pannonhoz hasonló formációtáblázat legyen, tükrözve a szedimentológiai-ősföldrajzi összefüggéseket.

Magyari Á. szerint a genetikai és a fejlődéstörténeti szempontoknak egyaránt érvényesülni kell a táblázat elkészítésében. Először határozzuk meg, mely képződményeknek szükséges szerepelni a táblázatban. A lista alapján akár három munkaváltozatban is elkészülhet a táblázat. 1. Formációnevek használata nélkül. 2. Minden képződményt formációnevekkel illetünk. 3. Vegyes rendszer: a jól használható formációnevek megtartása mellett lehetnek formációnévvel nem jelölt képződmények. A bizottság ez utóbbi rendszer mellett foglalt állást. A teljesség kedvéért a jelenlegi listában minden szereplő képződmény tartalmaz formációnevet is. Zárójellel jeleztük azokat az eseteket, ahol - vegyes rendszer megvalósulása esetén – biztosan nem alkalmaznánk formációnevet.

Hosszas vita után a bizottság az alábbi 16 képződményt javasolta a készülő táblázatba:

- Paksi Löss Formáció
- Kavics-homok Formáció (az alábbi folyók szerinti bontásban: Duna, Dráva, Sajó-Hernád, Tisza, Maros)
- Nyírségi Futóhomok
- Süttői Édesvízi-mészakő Formáció
- Vésztői Tarkaagyag Formáció
- Bári Bazalt Formáció
- Tapolcai Bazalt Formáció
- Tengelici Vörösgyag Formáció
- (Balatoni/Fertőtavi) Tavi–mocsári Formáció
- (Szerencsi) Eluvium Formáció
- (Dunaszekcsői) Lejtőhordalék Formáció
- (Keszthelyi) Proluvium Formáció

Házi feladat a következő ülésre az így előállt lista elemeinek ábrázolása úgy, hogy az a tér-, időbeli és fejlődéstörténeti összefüggéseket minél jobban szemléltesse.

3. Kötet Magyarország kvarter fejlődéstörténetéről illetve képződményeiről

Az ülésen felmerült az 1997-ben Jámbor Áron vezetésével megkezdett "Kvarter-kötet" elkészítésének lehetősége. A kézirat eddig több szerkesztő kezén ment eddig keresztül, végül gazdátlan maradt.

Az ülésen Jámbor Áron felajánlotta, hogy a korábbi szerkesztőktől elkéri a kézirat anyagokat (ez már meg is történt, az anyagok döntő többsége megvan). Magyari Árpád pedig a következő albizottsági ülésre átnézi az eddig elkészült kéziratot. Az albizottság igyekszik majd az egyes fejezetekhez, témákhoz minél közelebb álló személyeket felkérni azok frissítéséhez, elkészítéséhez, lehetőleg úgy, hogy a hazai kvarter kutatásában aktívan részt vevők a lehető legnagyobb számban képviseltessék magukat a leendő kötet szerzői között.

Budapest, 2012. 10. 29.

Horváth Erzsébet
a munkacsoport titkára

Magyari Árpád
a munkacsoport elnöke